

Foto's uit de oude doos

Van ons lid Gerard Rijerse ontving de redactie een aantal foto's 'uit de oude doos'. Dat laatste letterlijk want ze kwamen tevoorschijn uit een nalatenschap. De foto's hebben alle betrekking op het Laanstraatbuurtje, waar zijn ouders vroeger woonden. Ik heb in het archief er wat gegevens bijgezocht.

De oudste foto is die van een groep kinderen voor het café Laanstraat 37, dat wij nu kennen als De Jonghe Graaf van Buuren. De foto moet vóór 1920 gemaakt zijn, want op de gevel staat nog als naam van de kastelein: Wed. A.B. van Rhijn-Post. Anthonius Bartholomeus van Rhijn werd in 1862 in Hilversum geboren. Wanneer hij het kroegje overnam is niet meer te achterhalen, maar waarschijnlijk was dat na zijn huwelijk met Barbara Post, rond 1889. In 1892 staat hij in ieder geval in het adresboek vermeld op dit adres. Hij overleed vrij jong in 1902, waarna zijn weduwe de tapperij overnam. Zij hertrouwde in 1906 met de veel jongere Antonie van Noort die echter ook weer op zeer jonge leeftijd, 35 jaar oud, in 1918 overleed. De weduwe bleef nog in de tapperij maar de aardigheid was ervan af en in 1920 verkocht zij de kroeg aan J.C.H. van Wijnstroot.

De foto rechts is van het Calispandje met aanpalende percelen. De datum van de foto is niet meer te achterhalen, maar het is er in ieder geval één van ruim voor de oorlog. De betrekkingen van de familie Calis met dit terrein, die er een de laatste jaren een loodgieterij met bijbehorende winkel hadden, zijn echter van na

de oorlog. De geschiedenis van dit stukje Hilversum, met een wirwar van kleine woonhuisjes, werkplaatsjes, fabriekjes en andere bedrijvigheid, gaat een heel eind terug. Dit soort negentiende-eeuwse arbeidershuisjes was heel klein, terwijl er vaak grote gezinnen in moesten leven. Zelfs de meest elementaire voorzieningen ontbraken, zodat er bijvoorbeeld in 1902 haastig aan zes van dergelijke huisjes keukens gebouwd moesten worden omdat de in dat jaar ingevoerde Wo-

ningwet zulks voorschreef. Nu was 'keuken' misschien een groot woord voor de houten hokjes van krap een vierkante meter, waar net een oliestel kon staan, maar goed, het voldeed weer aan de wettelijke eisen. Het 'winkeltje van Calis', zoals we het pand Laanstraat 24 nog maar even zullen noemen, had samen met het pand ernaast (nr 26, op de hoek van de Kruissteeg) een afwisselende geschiedenis. In het laatste kwart van de negentiende eeuw zat er Nicolaas Bakker, die winkelier was en er een schildersbedrijf had. In 1898 kwam er de paardenslager Johan van der

Hoven, die een deel van het huis (nr 26) liet verbouwen tot tapperij, het andere deel werd slagerij. Hoewel het beslist niet het enige kroegje in de buurt was (intendeel!) liep de tapperij blijkbaar zo goed dat hij hem het jaar daarop al liet vergroten. In 1928 begon J.C. van Dijk er een groentenhandel en bleef er tot 1946. Toen nam Calis de boel over.

Nicolaas Jacobus Calis kwam niet, zoals de naam doet vermoeden, uit Laren, maar werd in 1899 geboren in 's-Graveland. Na zijn huwelijk in 1918 met Maria Kuijer vestigde hij zich als fietsenmaker op Bosdrift 65. Vanaf 1937 had hij, door familieomstandigheden, zijn fietsenmakerij aan de Laanstraat 37b en in 1946 betrok hij nummer 24. Zijn zonen Nicolaas en Pieter kwamen ook het bedrijf werken en vanaf die tijd was het de firma N.J. Calis en Zonen, fietsenmakerij, smederij en loodgieterij.

Voor dit consortium werd in 1946 de werkplaats (links op de foto hierboven, uit 1999) achter de winkel gebouwd en het linker pand op de eerste foto bij deze werkplaats getrokken. In 1948 werd de winkel nog vergroot. De andere pandjes op het Calisterrein werden in de loop der jaren stuk voor stuk als opslagruimte bij het bedrijf getrokken.

Rechts alweer een foto met veel kinderen, dit keer genomen in de Herenstraat rond 1924. Het Laanstraatbuurtje was kinderrijk en waarschijnlijk staan er op deze foto wel enkele nazaten van kap-

per Van Velsen. Die had zijn 'scheerwinkel' in het witte pand op de achtergrond, dat wij nu kennen als café Felix 3. Ook weer een oud pand, waar al rond 1860 Franz Joseph Spiekermann, meester-parapluiemaker gevestigd was. Franz (met een z) werd in 1831 in Holt hausen in Pruisen geboren. Hij trouwde met een meisje uit Baarn en kreeg in 1877 een zoon, Frans (met een s) Joseph. Franz overleed in 1907 waarop zijn zoon (die al lang in het bedrijf werkzaam was) de winkel verplaatste naar de Kerkstraat en daar als middenstander enige bekendheid genoot. Daarop kon Joannes van Velsen het pand Herenstraat 45 betrekken en er een kapperszaak beginnen. Dat was hem wel toevertrouwd, want ook zijn vader, Gerrit van Velsen, was kapper en wel net om de hoek, aan de Koornstraat 1b. Joannes van Velsen trouwde in 1910 met Johanna van der Kuil en het echtpaar kreeg zeven zonen en twee dochters. Vandaar dat het niet onwaarschijnlijk is dat er daar enkele van op deze foto staan. Joannes heeft tot ver in de jaren zestig hier zijn kapperszaak gehad.

Het fraaie pand rechts op de foto stond op de hoek van de Herenstraat en de Koornstraat. Het was een driedubbel pand dat J. ten Haven in 1895 liet bouwen. Het bevatte (van rechts naar links) zijn woonhuis, het kantoor en op de hoek de winkel (met daarachter een magazijn) voor zijn manufacturen- en beddenhandel. De firma Ten Haven bestond tot 1938, toen het pand werd overgenomen door een naaiatelier. Vanaf 1974 zat er jongerencentrum 'Dukdalf'.

EJP

